

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ „
 Egyes szám 4 kr.
 Lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintva küldendő.
Előfizethető helyben:
 Telegr. K. Lajos Könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban (Főter 1828. sz.)
 által.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Nagy hasábos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alká szerinti jutányos áron vételekkel. Bélyeg díj minden külön bejelölés nélkül.
 Hirdetést vagy recitátot magában foglaló újdonság sora 30 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 30 krajczár.
 Hirdetéseket felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)
 Kéziratok nem adódnak vissza.

Elhagyott kisdeteink érdekében.*

Most, hogy a lelenczkérdés, jobban mondva az elhagyott kisdetek ellátásának ügye ismét napirenden van és reméljük le sem kerül, míg valami igazán hasznosat és czélszerűt nem teszünk érdekében, — jó lesz kissé szemügyre venni a dolgot, nehogy a közvélemény lelkiismerete ujjal nehány jóhangzású közmondással és látszólagos cselekedettel elszenderedjék.

Édes hazánk a frázisok hazája, aki ilyenekhez ért, azt megbámulják s ha kellő kitarással úzi, akkor nagy ember lesz belőle. Két különösen zsiros termék földje van a nagy kongású szavaknak, ezek a morál és a jótékonyág.

Elhagyott kisdeteinknek, sajnos, még ezeknek szalmáján kell nyomorogniok, az igaz, tiszta humanizmus buzájából még alig jut nekik néhány szem.

A morál kurucz vízei azt mondják, hogy a kisdetek elhagyatását a szülők büne okozza, tehát nem szabad a büntetéstől azáltal, hogy a gyermekekkel való ügyet-bajt a társadalom a szülőktől elvegye, mert ezzel csak a büntözést megkönnyíti, illetve pártfogolja.

Amióta kétségtelen számadatokból tudjuk, hogy mily rossz behatása van a szegénységnek a családi életre, a házasságkötések, születések és gyermekek elhalálozásának számaránya, úgy hogy akár csak egy ily kedvezőtlen körülménynek, például a kenyér megdrágulásának is kimutatható rossz hatása van — azóta az erkölcsiség frazeurjei kissé elcsendesedtek és nem tiltakoznak az ellen, hogy legalább az elhagyott gyermekekről gondoskodják a társadalom.

Óh, mikor jön el az igaz szónak, a való beismerésének az ideje, mert csak akkor fog megkezdődni a segítség. A helyzet megtévesztése első sorban jó statisztikára volna szükség.

Pedig ez épen a gyermekek dolgában a legmegbízhatatlanabb. Az elvetélek statisztikája (kivéve a fővárosban) nem ér egy fakóvát, valamint a gyermekek elhalálozásának okairól való sem. Nem csoda, amikor nagyon sok helyütt harangozók »kémlik« a halottat.

És hogyha még száz oly rendeletet ad ki a belügyminiszter, mint a minap,

* Térésükben késett. Szerk.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Kossuth.

*Hosszú sóhaj, az édes anyjához,
 Szívzakadva ölelné magához,
 Minden szava, minden gondolatja
 Te vagy, Te vagy, Te vagy édes Anyja!*

*Nem, nem lehet a szívnek nem fájni,
 Nem lehet ezt köny nélkül megállni,
 Fájdalom, köny minden szívből szembe,
 Maga Isten zokog ott a mennybe.*

Igmándy Miklós.

Levelek — egy szép asszonyhoz.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Szegvár, vasuti állomás.

I.

Édes nagyságos asszonyom!

Ne ütdődjön meg ezen a megszólításon. Egy szegvári fiatal embertől tanulom, a ki együtt utazott velem és megkínált komisz, alig szelelő szivarokkal. Talán fog is rá emlékezni. Hullám Bertinek hívják és nagy bolond a szegény. Az uton semmi kalandom nem volt, kivéve azt, hogy Kótajnál, a mint átszállottunk, egy udvariataln szíroham elkapta teljesen új, aczél szürke figarómat. Valami piszkos vasuti munkás szedte fel a rakodó ko-

csik alatt s még egy hatost is kellett neki adnom borra való gyanánt.
 Most pedig itt unatkozom a váróteremben. Szívás felé a helyiérdekű omnibusz vonat nettó másfél óra mulva indul, — addig még várhatok. Szegvárra nem akarok bemenni, mert ha megospinok a régi jó ezimborák, hát tudom, hogy megint csak országos lumpolás lenne a vége, mint tavaly télen. Tudja, abban az időben volt, mikor maguk is lerándultak az agglégények bájára.

Sokáig egyedül voltam a váróteremben. Az ócska, kifakult fautelleket mind sorba próbáltam, hogy melyiken esnék jobb ülés. Mindenikben össze voltak törve a ruganyok, pedig épen most jött az a bolond vágyam, hogy valami módon elringassam magamat. A megdrótozott cserépkályha melletti széknek rövidebb volt egy lába, mint a többi s azon kezdtem magam hintázni.

Igy üztem egy darabig az unalmat, de biz az sehoggy sem akart elmenni. Ekkor jöttem arra a gondolatra, hogy levelet írrok önnek, nagyságos asszonyom, legalább ha önrel foglalkozom: kellemesen telik el az időm. És ezt egész komolyan mondom, valahogy böknek ne vegye. Hiszen tudja, hogy egy idő óta imádom a barnákat. . . . Most ha itt lenne, csunyan összeszedná ezért a furesa kifejezést. Rögön rám foghatná és talán egész joggal, hogy csapodár vagyok, afféle könnyelmű, gyermekek fiatal ember, a kit még korántsem lehet komolyan venni.

Tehát vajon nincs-e módunk a prolatár kisdetek sorsán enyhíteni? Egyelőre gyökeresen semmi esetre sem. — Mert nem szüntethetjük meg az okokat, melyek a nyomorúságot folyton-folyvást előidézik, sőt fokozzák.

De hát czélszerű, legalább amennyire lehet, az elhagyott kisdetekeken segíteni, őket felnevelni? Korunk szellemében legjobban elkerüljük a frázisokat, ha üzleti szempontból fogjuk föl az ügyet. Az ember portéka, mely több-kevesebb pénzben kifejezhető értékkel képvisel, nálunk rendkívül keveset, de utóvégre nemcsak a vagyon adozik, hanem a munkás ember is, a romlott portéka pedig pénzbe kerül, azt külön kell kezelni és elraktározni — a kórházakban és börtönökben.

Tehát minél többet mentünk meg s ezt mindjárt a legelejen kell jól kezdőnünk (s azt minden börtmerlő tudja) annál jobb és ha már egyébként nem lehet, hát jobb kevesebbet gondosan, mint sokat tökéletlenül kezelni.

Cs k annyi gyermekről gondoskodjunk, ahányat jól el tudunk látni — ez a terve az Országos lelenczház egyesületnek, mely alig egy éve kezdte meg hazafias működését s a fővárosnak színe-java részt vesz a mozgalomban. Szerte küldte az egész országban felhívását, a minek eredménye eddigelé az, hogy vagy 1400 tagja, 10,000 frt alaptőkéje van és körülbelől 4000 frt évi jövedelemre számíthat. Mindez édes-kevés, de mégis elég

csik alatt s még egy hatost is kellett neki adnom borra való gyanánt.
 Most pedig itt unatkozom a váróteremben. Szívás felé a helyiérdekű omnibusz vonat nettó másfél óra mulva indul, — addig még várhatok. Szegvárra nem akarok bemenni, mert ha megospinok a régi jó ezimborák, hát tudom, hogy megint csak országos lumpolás lenne a vége, mint tavaly télen. Tudja, abban az időben volt, mikor maguk is lerándultak az agglégények bájára.

Sokáig egyedül voltam a váróteremben. Az ócska, kifakult fautelleket mind sorba próbáltam, hogy melyiken esnék jobb ülés. Mindenikben össze voltak törve a ruganyok, pedig épen most jött az a bolond vágyam, hogy valami módon elringassam magamat. A megdrótozott cserépkályha melletti széknek rövidebb volt egy lába, mint a többi s azon kezdtem magam hintázni.
 Így üztem egy darabig az unalmat, de biz az sehoggy sem akart elmenni. Ekkor jöttem arra a gondolatra, hogy levelet írrok önnek, nagyságos asszonyom, legalább ha önrel foglalkozom: kellemesen telik el az időm. És ezt egész komolyan mondom, valahogy böknek ne vegye. Hiszen tudja, hogy egy idő óta imádom a barnákat. . . . Most ha itt lenne, csunyan összeszedná ezért a furesa kifejezést. Rögön rám foghatná és talán egész joggal, hogy csapodár vagyok, afféle könnyelmű, gyermekek fiatal ember, a kit még korántsem lehet komolyan venni.

arra, hogy vagy 25—30 gyermekről gondoskodjék.

És ezt mihamarabb, egy-két hónap alatt meg akarja kezdeni és ez lesz az első lelenczház fővárosunkban, melybe a szegény elhagyott gyermekeket, tekintet nélkül eredetükre és vidékre, föl fogják venni és dajkaságba kiadni a vidékre, a legszigorubb ellenőrzés és felügyelet alatt.

Az »Országos lelenczház egyesület« igazgatósága kérve-kéri az igaz emberbarátokat és hazafiakat, — hogy nemes törekvésüket támogassák, a szerte küldött aláírási ivatek haladéktalanul az egyesület irodájába (Budapest VIII. Kerepesi-ut 41.) beküldjék, hogy minél több ártatlan kisdetek életét lehessen megmenteni. A tagsági-díj oly kicsi, rendes tag évi 2 frtot, pártoló tag évi 5 frtot fizet, alapító tag egyszersmindenkorra 50 frtot, alapítványos pedig legalább 300 frtot, úgy hogy a szegény ember is részt vehet az égető, hazafias szükséglet megoldásában.

Azután rendkívül szükséges volna, hogy az ország minden vidékén fiókegyesületek alakuljanak s az alapszabályok 52. §-a értelmében 20 tag ezt már megteheti. Rendkívüli szolgálatot tesz az ügynek az a lelkes honleány, vagy hazafi, aki ilyen fiókegyesületnek alapítására vállalkozik saját vidékén s ezt az igazgatóságának bejelenti. Ennek a vidék is hasznát látná, mert ahol fiókegyesület van, ott a tagok felügyelete alatt lelenczgyermekeket lehetne elhelyezni és fölnevelni. Mert a tagok nemcsak pénzzel járulnak a cz. hhoz, hanem hivatalva vannak tényleges részt venni a nemes munkában, védő szárnyaik alá venni a kisdeteiket és ellátásukra és nevelésükre éber szemmel örködni.

És épen azért van égető szükség az egyesület felvirágzására, hogy a fenköli szellemű társadalom maga viselje gondját a szerencsétlen kisdetek proleto-roknak. S ha a mozgalom megindult, akkor a kormány és a hatóságok is követni fogják a jó példát és istápolni fogják egyesületünket. Hát mutassunk jó példát! Lépjünk be mind nyílan az egyesületbe, kik megundorodva a frázisoktól, ha többet egyletőre nem tehetünk, akár csak 50—100 gyermek megmentését is üdvös cselekedetnek tartjuk. Józanul, okosan és biztosan előre!

És akkor siker koronázza művünket.

Nos, hát nem úgy van. Nem tudom, mi-féle hangulat szállt most meg egyszerre, de úgy érzem, hogy képes lennék minden titkomat rabizni erre a levélre. Ugy ám, mert nekem nagy titkaim vannak, a melyeket azonban rövid időn meg fog tudni ön is.

Hát tudja nagyságos asszonyom, úgy volt az, hogy abban az időben, mikor az embernek először kezd dobogni a szíve, egy kek szemű szőke lányhoz irogattam szerelmes verseket. Ezen a naiv, beteges koron hamar át-estem. Beláttam, hogy poeta nem vagyok, hanem csak olyan egyszerű közönséges ember, mint akárcsi más, No, legfeljebb azzal a kis külömbiséggel, hogy hébe-korba novellákat szoktam írni. . . . Ettől kezdve nem érdekeltek sem a szőkek, sem a barnák, egészen addig, míg meg nem láttam egy kis lányt. Az a kislány történetesen barna volt, de lehetett volna szőke is. Nem is tudom megmagyarázni még ma sem, hogy milyen különös benyomást gyakorolt rám az az érdekes, halvány piros arc. De a hatás maradandó volt, mert most is itt áll előttem, olyan tisztán, mintha csakugyan látnám.

Nagyon hasonlít önhöz, nagyságos asszonyom; legfeljebb az a külömbőség van kettőjük között, hogy az én ideálom frufruit is hord és mindének fölött szereti az édességet. No, de ez nem olyan lényeges dolog.

A neve különbözik . . . hopp, valaki jön! Erösen dörszöli a lábát a váróterem küszö-

Id Szögyény-Marich László halála. Székesfehérvárról telegrafálják, hogy id. Szögyény-Marich László, a volt országbíró, vasárnap déli 12 órakor, 8 napi betegség után meghalt. Szögyény a múlt héten lett rosszul, de még betegsége alatt is Andrassy Gyula beszédeinek most megjelent II. kötetét olvassatta. Fiát, a nagykövetet, atya betegségeinek hírével telegrafálták haza. A beteg csütörtökön kisse jobban érezte magát és föl is kelt, de állapota még azon éjjel olyan rosszra fordult, hogy Kélli drt hívtatták el hozzá, a ki lemondott a beteg életeről. Azóta betegsége haladéklós volt. A királyt és a német császárt sürgős táviratban értesítették a volt országbíró elhunytáról. A halottat Székesfehérvárról Csoorra viszik, hol szerdán d. e. 10 órakor temetik el a család sírboltba. Egész Székesfehérvár gyászlobogóval van tele.

Papp Elek beszéde,

— a képviselőház november 15-iki ülésén. —

(Folytatás és vége.)

T. ház! A múlt költségvetés alkalmával kilitásba helyeztetett az agrár statisztikának az összeállítását, de nem látjuk ezt ma sem seh. Kilitásba lett helyezve, hogy a hazai és külföldi konzulok jelentései gyorsan fel fognak dolgoztatni és a publikumnak használatára bocsáttatnak. Ebből sem látunk semmit.

Sürgöttük, mert sürgőtnünk kell, de mind-addig eredményre nem jutottunk, az olesó marhasó előállítását. Hiszen minden akadémikus értekezletnek, kezdve a miniszter urétől az utolsó ispanéig — az a veleje, hogy nem szabad rabló gazdalkodást folytatnunk, s ha nem adjuk vissza a földnek, a mit tőle elveszünk, csak burjant teremhet. De hogy adjuk vissza, ha nem tarthatunk tenyész állatot, melyeknek pedig feltétlenül szüksége van a bő szőzásra? A szegény embernél pozieció az, hogy három krért, vagy 9-ért, vagy 11-ért kapja-e a marhasót? Lehet-e túrni kiválóan földmivelő árlamban azt, hogy a marhasó ugyanolyan árú legyen, mint az emberi táplálásra szükséges só? A miniszterelnök ur a multkor azt mondta, hogy ő ígéreteinél lisztát szokott vezetni. Hát én nem vezetek lisztát keréssimról, csak utalok arra, hogy ily sokszori sürgőtes dacára sem bírnak elérni ily kezdetleges dolgokban sem megkivántató intézkedéseket. Mintha külömbőség volna a közt az igazonó jószág közt, melyet az ellenzéki képviselők fognak járombá és azon barmok közt, melyeket a t. kormánypart! (Derűltség.)

S mit szöjünk ahoz, hogy még most is mindennap kapjuk a panaszos leveleket gazdasági intézeteink tanáraitól, melyben panaszojnak, hogy annyi fizetéssel sem bírnak, a mennyit családi és társadalmi állásuk a leg-szükségesebbek megszerzésére követel. Mindenké, a ki kölelenségét teljesíti, jó fizetést érdemel, a ki nem, az a rosszat nem érdemli meg, azt tessék elküldeni. — Hogy a népek mekkora szüksége van a gazdasági ismeretek

bén és nagyokat krákok, mintha meg lenne hűlve . . .

Hála Istennek! nem kell felbeszakitanom a levelet. Az a csuf ember, a ki az előbb épen a mondat közepén megzavart, csak épen átment a váróterem. Külömben a nélküli is nagyon örülök neki, mert látszott rajta, hogy be van rugva. Csak úgy dült belőle a borszag, hogy elundorodott tőle az ember. — Ha nem csalódom: Geszti Gyurkát ismertem fel benne, azt a végzett földbírtokost, — a ki mióta nyakára hágot földmésnek, a rokonai kegyelméből éldégél s tétlenül kóborog össze-vissza. No, meg aztán i-zik. Azt beszélük róla, hogy busul, nagy bánata van. Ott hagyta a felesége s azóta nem bírnak vele. . . . Lás-a, nagyságos asszonyom, én értem azt az embert. — Magam is úgy volnék az ő helyében.

És még most sem hiszi el, hogy jó férj lenne belőlem? Nos, hát röviden előadom a terveimet. Azt hiszem, hogy talán önnek is érdekében van azokat végig hallgatni, nagyságos asszonyom, hiszen — nagy lánva van, a ki még hozzá barna és nagyon hasonlít a kedves mamájához.

A leendő feleségemtől nem kívánok én hozományt, csak illő kelengyét. Természetesen első feltét az, hogy szeres en. Aztan ideálisan, poétikusan, elvonulunk a világ zajától és élünk szerelmünknek. Igen, nagyságos asszonyom, ez így lesz.

Most magáról a házasséletről írnek to-

terjesztésére, mi tudjuk legjobban, kik a vidéken élünk. Megígérte a miniszter ur a vándor-tanítókat, a kik a nép közt hivatva lennének a gazdasági ismereteknek népszerűvé tételére s okos módon való terjesztésére; de itt is csak ígéretekkel állunk szemben. Pedig a munkát, a gyakorlati tevékenységet, a takarékoságot főleg a földmívelési osztálynál kellene meghonosítani és ezt nem lehet másképen, csak úgy, ha az oktatást helyes irányba tereljük. (Ugy van! a baloldalon.)

Nem fel nadrágos és fel tudós embereket kell nevelni, a kik szégyellik megfogni az eke szarvát, a kik szégyelnek a gazdálkodásban előforduló teendőket foglalkozni; hanem nevelni kell értelmes, becsületes, szorgalmas és takarékos gazdákat. Ez pedig — mint mondtam — nem lehet másképen, csak úgy, ha nevelési rendszerünket egészben véve és különösen a mezői gazdálkodás terén, a gazdasági tanok oktatása mezéjén, egészen más irányba tereljük. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Azért tartom én nagyon fontos dolognak a nevelést, a vándortanítókat és a jó mezői gazdaság tanítására alkalmas iskolákat, mert hiába állunk elő a parlamentben a legmodernebb eszmékkel, a legdemokratikusabb tanokkal és a speciális kérdéseknek ilyen vagy amolyan módon való megoldására vonatkozó tervekkel, mind nem fog semmit érni, a mig odáig nem neveljük a népet, hogy a munkások ezrei cseletudatosan munkálkodjanak, dolgozzanak és beleilleszkedjenek a nagy társadalom keretébe, és e társadalom mozgató erői ne csak eszközül, hanem oly factorokul, oly tényező-kül használják fel a népet, melyek nélkül a mozgó erők a közgazdasági politika terén mind csak streberségnek bizonyulnak. Egyáltalán t. ház oda kell törekednünk és nevelnünk a népet, hogy a földmívelők ezrei cseletudatosan munkásságot fejtessenek ki, s ne maradjanak továbbra is eszközül, mint a minő eszközök ma a közgazdasági politika intézői kezében. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ugyanazért t. ház nem tudom elegendő hangsúlyozni, hogy népünket öntudatos munkásságra és takarékoságra oktassuk, ezt pedig csak nevelés által lehet elérni.

Ez fogja nálunk először a közjó forrását megnyitni s addig beszélhetünk mi a legfelsőbb gazdasági teoriákról, a mig az apró közgazdasági erők nem lesznek részesei gazdasági életünk fejlődésének. Le kell tehát térni arról az utról, a melyet földmívelésügyi politikánkban követtünk. Nem lehet megtérnünk, hogy a mi gazdasági politikánk abban culmináljon csupán, hogy a gyáralapítók és fidei commissumok politikája legyen, hanem minden alkalommal arra kell törekednünk, hogy a szaporodó vagyon lehetőleg egyenlően osztassék szét, mindenki részesüljön annak aidaiban s valósítsuk meg e hazában az általános jólétet. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Évszázadokon keresztül folytatott aristocratikus gazdasági politikánk szerint a multban nagy kiterjedésű vagyonoknak, a jelenben pedig a millioknak örülünk. Azokkal a multakkal, mint a jövőbe, a XX. századba be nem illő tanokkal, vegkep szakítani kell. Nem szabad elhanyagolnunk, és ezt ismételve sürgetem, a kis embereket, mint hajdan elhanyagolták elődeink a jobbágyokat. (Igaz! Ugy van!) A nép ezreivel kell megismertelnünk földm. politikánkat, mert ha ezt a nép ezreivel meg nem ismerjük, akkor cseletudatosan munkálkodni nem lesznek képesek; akkor ha sanyaru

esztendők következnének mezőgazdaságunkra és iparunkra, ugy fogunk járni, mint Oroszország, hogy ehalál fog közöttünk dühöngeni. Én azt hiszem, hogy különösen azok, kik e padokon ülnek, kik velem egy politikai fel-fogásban elnek egy irányban munkálkodnak, egy és ugyanazon eszmék és aspiratiók által lelkesítettek, egyet értenek velem, hogy a magyar gazdasági politikát demokratikus alapra kell fektetni, mert ha demokratikus alapra nem fektetjük, akkor sem a magyar társadalmat, sem a magyar államot demokratice fölépíteni és átgyurni képesek nem leszünk; ha pedig öntudatra ébresztjük a mezei munkásoknak ezreit, ha a nevelés által oda visszük őket, hogy czelnak tekintsek a munkát, akkor meg fogunk küzdeni a szociális eszmékkel is, és akkor nem feltehetjük Magyarországot attól a veszélytől, a mely veszély ma a Nyugatot fenyegeti. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Miután én így vagyok meggyőződve, kerem a t. miniszterelnök urat, hogy a mennyiben elfoglaltsága megengedi, szívesleg meg azokat, a miket bátor voltam mondani. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Ne azt nézze: honnan, mi és ki által mondatott, hanem a súlyát, az értékét tekintse annak, a mit mi valunk és hirdetünk, és akkor bizonyára nem lesz senki e hazában, ki a miniszter ur iránt nagyobb tisztelettel és elismeréssel viseltetnek, mint mi: ha a most hangzotta ott eszméinket megvalósítani hajlandó és képes lesz. (Élenk helyeslés a baloldalon.)

BELFÖLD.

Pável püspökről. Pável Mihály nagyváradi gör. kath. román püspök, a hó tizedikétől fogva szlatinai kastélyában idős a alig érintkezik mással, mint unokácséval ifj. Pável Mihálylyal és a sógorával Joódy Lászlóval román eszperrel. A püspök nem tud semmit arról, hogy ő volna kiszemelve balázsfalvi ersékké, mely állást, tekintettel előhaladott korára s betegeskedésére: el sem fogadná.

A polgári házasságról szóló törvényjavaslat benyújtását napról napra várják a képviselőházban. — Nagyon természetesen találjuk azt az érdeklődést, melylyel minden párton találgatják az igazságügyminiszter megjelensékor: vajon hozzá-e már magával a javaslatot. A házassági jogról szóló javaslatot az igazságügyminiszter terjedelmes indokolásával alkalmasint a csütörtöki ülésen fogja betérjeszteni. Ugyanakkor terjeszti a ház elé a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1868. LIII. törvényozikk 12-ik §-ának a módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Országgyűlés.

A képviselőház tegnap folytatta az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Vörösi János polemizált az igazságügyminiszternek szombati beszédével: ő nem lát lát semmiféle kiemelkedő mozzanatot igazságügyünk reformja terén. A bírói kar ambiciója csökkentésének látja az olyan eljárást, a minő legutóbb történt a kurián Csemegi mellőzésével. Felszólal a miatt is, hogy közigazgatási bizonyítványokat is követelnek a kinevezéseknél.

Vlassics Gyula meg van teljesen elégedve az igazságügyminiszter működésével, sőt arra kell kérnie, hogy ne nyujtsen be több organikus törvényjavaslatot, mert a képviselőház nem lesz képes komolyan letárgyal-

ni a sok igazságügyi reformjavaslatot. Évtizedeken át nem történt annyi igazságügyünk terén, mint a mennyit a jelenlegi igazságügyminiszter alkotott már eddig is.

Polonyi Géza az ellenkezőt látja, mint Vlassics. Kéri, hogy a nagy alkotások közül milyen stádiumban van a katonai büntetőtörvénykönyv?

Megtámadja a minisztert Csemegi mellőztetése miatt. Szerinte azért mellőzték, mert rossz viszonyban van a miniszterrel; belső titkos tanácsos létere Kaas Ivorra szavazott s mert egyházi politikai állása más volt, mint az igazságügyminiszteré.

Kováts József a bírói felelősség és függetlenség kérdésével, valamint a bírói tekintély emelésével foglalkozott, rámutatván arra, hogy Magyarországon nincs meg az a tekintélye, a melyre fontos feladatának teljesítésében szüksége van. Pártállásánál fogva ő sem szavazza meg a költségvetést.

Szalay Károly több megtörént esetet hoz föl, melyekben a felek nem hogy igazságot kaptak volna, de a rajtok elkövetett visszaélések megtorlása sem történt meg. Az ilyen esetnek orvoslását sürgeti a miniszternél.

Latkóczy Imre előadó ajánló beszéde után:

Szilágyi Dezso igazságügyminiszter beszélt. Kijelenti, hogy nincs szükség a katonai büntetőtörvénykönyv sürgetésére mint az a delegációk elé terjesztett jelentésből is kitűnik.

A kvalifikációt illetőleg nem panaszkodhatnak az ügyvédek, mert az ügyvédi vizsgálat állami szolgálatra is kvalifikál. Hogy pedig a közéletből ki lennének rekesztve, arról nem tud ő semmit, de a ház sem, sőt maguk az ügyvédek sem.

A mi azt illeti, hogy politikai okból, mert más párt szavazott a bírósági közegek, nem léptetnék elő, ő soha politikai okból ki nem zár valakit; de megtörténhetik átalánosságban, hogy egy bíró olyan összeütközésbe kerül az illető vidék lakosságának egy részével, hogy ott nem lehet alkalmazni.

Végül Polonyi Gézának felleve, Polonyi több közbeszólásától megszokta, czáfolja, hogy az ő javaslatában összefüggés és tervszerűség ne lenne A ki nem téveszti össze az alapos kritikát az ócsárlással, az meg fogja ebben találni a rendszert.

A mi Csemegi illeti, nemcsak neki, de más bíronak sem tesz szemrehányást, ha más párt szavaz, akkor sem, ha ő ellene szavaz.

Igaz, hogy ő ajánlotta Czorda Bódogot a kinevezésre, de nem politikai állása akarta degradálni a kuriát masodelnöki állást; egész sereg bírót lepletett elő, a kik politikai ellenfelei voltak. Az pedig, hogy a Szent-István rend középkeresztyével van földiszilve nem ad képesítést az elnöki állásra; de az vezette, ki lesz objektivebb, higgadtabb, szenvedélytelenebb. Őt semmiféle klikk nem fogja irányoztatni a kinevezéseknél.

A királyi tabla tételénél Mérey Lajos, Remete Géza és a miniszter, a törvényszékek tételénél Márkus József és a miniszter szóaltak föl, mire a tárgyalást keddre halasztották.

A főrendiház tegnap délután két órakor Szilágyi József koronáőr elnöksége alatt ülést tartott, melyen az elnök Szőgyény-Marich László halálát jelentette be. A főrendiház a zel-

nök indítványára elhatározta, hogy a volt elnök halála fölötti fájdalomat jegyzőkönyvileg fejezi ki, a gyászoló családhoz részvétárat intéz s a temetésen küldöttségileg képviselteti magát. Vaszary Kolos hercegprímás köszönetet fejezte ki az elnöknek, hogy az üles egybehívásával alkalmat adott a főrendiháznak arra, hogy részvétét kifejezhesse. Ezzel az üles véget ért.

KÜLFÖLD.

A dinamit feltalálója. Ahány-zor csak az anarkhisták egy-egy merényletének híre érkezik, szóba kerül a dinamit is, ez a borzasztó pusztító erejű robbanó anyag. Arról azonban kevesen tudnak, ki volt e felelmes öldökölő eszköz feltalálója, a ki, a mig a találmánya százak életét oltja ki, és egész társadalmakat fenyeget felroghatás al, kényelmes, szinte idilli módon tölti életét. E feltaláló Nobel Alfréd svéd mérnök, a kinek a chemián kívül egy főfoglalkozása van még, s ez az örökbenkének a megvalósítása. A dugaszdag mérnök San-Remóban szokta tölteni a telet, s ha egyéb dolga nincs, alumínium hajóján járja a tengert. Családja nincs, csak egy unoka fivére, a kinek a Kaspi-tenger mellett óriási petroleumtelepei vannak. A mérnök tagja a »Békeszővetségeknek« és élete főcélja oly pusztító erejű anyagot feltalálni, a mely lehetőleg tegye a háborút.

A braziliai forradalom. London nov. 19. A Reuter-ügynökség jelentése szerint Buenos-Airesbe e hó 18-ig semmi oly híre érkezett, mely megerősítene azt, hogy Eu gróf fiát braziliai császárrá kiáltották volna ki. — New-York, nov. 20. A »New-York Herald« buenos airesi távirata szerint nem adnak hitelt annak e hírek, hogy Melio tenger-nagy a monarchiát proklamálta. A tenger-nagy ezt nem teheti, mert különben a hajóhad elhagyná. Melio leveleiből különben is kitűnik, hogy republikánus.

Határidő-naptár.

- Találkozó szerdán és szombaton a Günczy-egygyelet Otthonában.
- Sétalángverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u.
- Színházi előadások kezdete este 7 órakor.
- Nov. 26. K. Tóth Kálmán felolvasása a függetlenségi körben. d. u. 4 ó.
- Nov. 28. Schaf János koszoru-estélye a »Korona vendéglőben«.
- Nov. 30. Városi közygűlés.
- Dec. 1. Hangverseny a debreczeni egyetem javára.
- Dec. 16. A Frőbel-egylet tombola estélye.
- Jan. 20. A függetlenségi kör hája a Korona vendéglőben.

Ujdonságok.

Országos tanszerkiállítás. Az 1849. évi augusztus hóban itt rendezendő »Országos Tanszerkiállítás« előkészítő bizottsága f. é. október hó 30-án tartott ülésében 4 sz. a hozott határozattal kebelebló intéző oszta lyt alakítván, annak tagjaiul egyhangulag megválasztotta nagys. Bekési Gyula kir. tan. főigazgató urat tek, dr. Bayer Ferencz kereskedelmi akadémiai igazgató; Dóczy Gedeon ev. ref. felsőbb leányiskolai és községi iparostanoncz iskolai igazgató. — Domokos Kálmán állami gazdasági tanintézeti és földmível. iskolai igazgató, — Harmath

Mialatt Esztikét élesztgették, megérkezett az apa, ki a városban már hallott a fiát ért balesetről, mert halálát persze senki nem mert vele közölni. Képzeltetni tehát az ő fájdalomát is, midőn egyetlen drága gyermekét, kibe annyit szep reményt fűzött, örökre elnémulva látta maga előtt.

Hogy minő jelenet játszódott le, midőn Eszti ke is magához tért: azt alig lehetne leírni, azért el is hagyjuk e szivetrázó jelenetek színhelyét, s késő este, Szilárdhoz nyitunk be, megnézni, mit csinál a bűnös. Igazán nem érez-e lelki furdalást Árpád halála fölött? A párbajról fejtegetései után azt kellene hinnünk, hogy nem! azonban megpillantva dult arczat, melylyel maga elé bámul; az ellenkezőt vagyunk hajlandók hinni. S hitünkben megerősítenek mely sóhajai. Egyszerre felnyílik az ajtó, Pista lép be rajta. Szilárd össze-rezdül s föltekint.

— Te vagy Pista! szolt fájdalommal hangon. Szemre hanyást jössz tenni. Megérdemlem! Nagyon megérdemlem! de ne bánt! Elég szemrehányást teszek én magamnak s elég kínokat szenvedek. Őg legyen átkozott az a pillanat, midőn a párbajhoz indultam. De hát nem gondoltam, hogy ilyborzasztó vége legyen.

— Nem akartam én ezt; nem akartam én ezt; nem akartam én ezt! Isten látj! lelke-met, folytatá kétségbeesett hangon. Hiszen csak kardra s első vérré ment az egész, mely-bez elég lett volna a leggyengébb kis vágás; s éppen midőn e gyenge vágást akartam mérni a karjára s hogy-hogy nem, erősen előre hajolt, s kardom a szivébe furdott. Borzasztó, borzasztó, mondá és kezébe rejté a kezét.

(Folyt. köv.)

vább, de távolról már ide hangzik a vicinális vasut nehézkes prüszkölése. — Az állomás előtt élénkség kezd uralkodni. — Épen most, tünt fel előttem Széki Tamás a beteges feleségével. Tudja, azok, a kiknek megirtam a történetüket.

A kapus másodikat csöngel, sietnem kell. Tehát, jóvó levelemben a házasságos alkotott ideámat fogom felárni nagyságos asszonyom előtt. Kedves leányának üdvözlömet! Maradtam, alázatos kézcsoóm mellett, őszinte tisztelője:

Szüts Jenő.

Csak egy kardpárbaj!

— Elbeszélés. —

Irta: M. Fagyas Etelka.

(Folytatás.)

Iza és Eszti ke, e beszédre még izgatottabbak lettek, s minduntalan figyelemre intettek egymást, hol egyik, hol másik velvén a folyosón lépteket hallani.

Végre csakugyan sebes léptek közeledtek az ajtó felé! Mindhármán egyszerre ugrottak fel; Árpádot gondolván jönni! Hejette azonban Szalói Pista állt előttök, kikelt arczezal, szólni akarva, de nem tudott hangot adni.

— Az Istenért, mi baj? kiáltották mindhármán egyszerre. — Az ifju hallgatott.

— Tan Árpádnak van baja? kérdé Eszti ke. — Igen! — Nem! — — dadogá az ifju.

— Mi baj; az istenért? szőljon, kérdé az anyja kétségbeesetten. — Árpád — — beteg — — hebegé Pista.

— De mi baja? Hol van? voltak az ismételt kérdések.

— Nagyon rosszul van, felelé az ifju, de ne ijedjenek meg!

E szókra azután igazi rémület szállotta meg a három nőt, s addig ostromolták Pistát, mig kivallotta, hogy Árpád párbajban súlyosan megsebesült.

— De csak nem halálosan? Kérdték. — Nem tudom, felelt ő, de legyenek mindenre elkészülve.

E szavakra hangos zokogásban törtek ki a nők, s Eszti ke kétségbeesetten kiálta: — Istenem! tán csak nem fog meg halni!

— Nem tudom! felelé az ifju sápadtan. Erre a legszivszagatóbb sirás következett, mind a három nő részéről, s folyton kérdezték, hol van Árpád.

— Mindjárt itt lesz! felelt Pista.

S nem sokára nehézkes léptek hallatszoltak a folyosón. Pista, ki gyermekkorától fogva őszinten szerette Árpádot, igazi fájdalomból eredő, tompa hangon szolt most a nőköz: Nincs tovább mit tagadnók, Árpád elesett párbajban, s most már csak holt testét láthatják viszont. Őt hozzák most! Vegyének magokon erőt.

— Meghalt! sikoltá az anya, s végig esett a padlón; s mig a becsengetett cselédek Pista és Iza segélyével őt élesztgették: addig Eszti ke haját tépve, futkosott, mint egy örül.

— Hol van Árpád? Hol van? sikoltozá, s felrántá az ajtót.

A folyosón egy hordágy állt, s benne egy letakart alak nyugodott. Eszti ke oda rohant, lerántá a leplet s a halottnak nyugodt, mosolygós arczat látva, a remény egy sugára éledt fel benne, s kiálta: Hiszen tán nem halt meg! Él! Ugy-e Árpádom, angyalom, te élsz!

Gergely Állami Sándor ev. ref. leti elnök és pezdeai tanár mint az intéző Midőn erről van az előkészítvében is bizaloztályi tagság (szerdán) d. u. demia tanács megjelensére E ö t v ö s K a szer kiállítását talyának fődöntük.

* Felolv ben. Könyves f. hó 26-án, az kor, a függetlet sást tart Jókai kör tagjait ez elnökésg.

* Szinh került színe alakításával pes számu köznygon kedves rep-változás iscsendőrörnést a milyen jök Ma darab vált hirdetett »Bubgodin ur felesadatik.

* A füg hó 20-án tart dőben, mint a Korona-vény

* A színe a színes frak klub és a brás ckeskedik az nye szerint na

* Egy ház tanácsnapján d. u. tik. Targy: f

* A Cs szemlere téve került arczkécséretére e

* Elg egy tejes ass A tejarus ass az asszonyok

* Kos nyösen isme vasárnap, a zárkörű ko 50 kr. Kezde és zenekaru

* Egy egy szenaclyet szombatriai mérnök mely a bécs hozta.

A reg d o t t a m e v a l ó t a g a z osztrak latkoznak az sem tartozik megoldasai óta boldog lanná magu

Mikor pett, a hall tarsuk is a amelyet a v adatok köz megzavart

Welln az érzések ezért elfog fölolvásásá

De m mikor a be az adatok, már magav

A ko gatták azo rólfelelők egy új na gy gépet e templálja.

A ha amelyet eg A kerék k jónak olda hetővé.

A ha hat, tehát legsebeseb

Az e tások han dig megha

Urad t é n a l l adása ny alatt az e Wellaerne csátja.

határozta, hogy a volt el-
almát jegyzőkönyvileg fejezi
dhoz részvétartat intéz s
egileg képviselteti magát.
gprimás köszönetét fejezi
az ülés egybehívásával
endibáznak arra, hogy rész-
zel az ülés véget ért.

ELFÖLD.

Feltalálója. Ahány-zor
egy-egy merényletének
kerül a dinamit is, ez a
vegy robbanó anyag. Arról
nak, ki volt a felismerés
lő, a ki, a mi a talá-
lta ki, és egész tár-
fellegatás a, kényelmes,
előletét. E feltaláló Nohel
kinek a chémian kívül
még, s ez az örökbe-
sa. A dussgazdag mérnök
lőteni a telet, s ha egyéb
am hajónak járja a tengert.
s egy unoka ivére, a ki-
mellett óriási petroleum-
mérnök tagja a »Békesz-
közéjja oly pusztító erejű
mely lehetetlenné tegye a

forradalom London
gyökösök jelentése szerint
18-ig semmi oly hír se
rósitene azt, hogy Eu gróf
a kiáltották volna ki. —
20. A »New-York
esi távirata szerint nem
s hírek, hogy Melio ten-
at proklamálta. A tenger-
mert különben a hajóhad
ből különben is kitűnik,

idő-naptár.

án és szombaton a Gönczy-
y a Margit-fürdőben minden
sk kezdete este 7 órakor.
Kálmán felolvasása a fűg
4 ó.
más koszoru-estélye a »Ko-
közgyűlés.
ersenly a debreczeni egyetem
el-egyetombola estélye.
gütelenségi kör bálja a Korona

anságok.

tantervkiallítás. Az
us hóban itt rendezendő
kiallítás. előkészítő bizott-
hó 30-án tartott ülésében
ározzattal kebelebből i n t é-
alskiván, annak tagjaiul
alásztotta nagys. Békesi
gazgató urat tek, dr. Bayer
elmi akadémiai igazgató,
ref. felsőbb leányiskolai és
ncz iskolai igazgató. —
llami gazdasági tanintézet
olai igazgató, — Harmath

et élesztették, megéreztek
ban már hallott a fiát ért
látal persze senki sem merite
elhetni tehát az ő fadjalmát
n drága gyermekét, kihez
fűzött, örökre elnémulva

elenet játszódtott le, midőn
z tört: azt alig lehetne le-
gyjuk e szivertázó jelenetek
este, Szilárdhoz nyitunk be,
sinál a bűnös. Igazán nem
alást Árpád halála fölött. A
esei után azt kellene hin-
zomban megpillantva dult
aga elé bámúl; az ellenke-
landók hinni. S hitünkben
ly sóhajai. Egyszerre felnyí-
lep be rajta. Szilárd össze-

Pista! szolt fájdalomis han-
st jössz tenni. Megérdem-
érdemlem! de ne bánt! Elég
zek en magamnak s elég ki-
Oh legyen átkozott az a pil-
rbajhoz indultam. De hát
gyilyborzasztó vége legyen.
am én ezt; nem akartam
am én ezt! Isten látja lel-
étségbeesett hangon. Hiszen
p vérré ment az egész, mely-
a leggyengébb kis vágás;
gyenge vágást akartam mér-
gy-hogy nem, erősen előre
a szivebe fúródott. Borzasztó,
és kezébe rejté arczat.

Folyt. köv.)

Gergely Állami főreáliskolai tanár, — Karai
Sándor ev. ref. főgimnaziumi tanár, Lada
Sándor ev. ref. elemi iskolai tanító, tantestü-
leti elnök és Orosz István ev. ref. tanítóké-
pezdei tanár urakat, valamint alólírtakat,
mint az intéző osztály főnökét és titkárát.
Midőn erről czimtet. értesíteni szerencsém
van az előkészítő bizottság elnökségének ne-
vében is bizalomteljesen felkérem az intéző
osztályi tagság elfogadására és a f. hó 22-en
(szerdán) d. u. 4 órakor a kereskedelmi aka-
démia tanács termében tartandó ülésen való
megjelenésre Debreczen 1893. november 20
E ö t v ö s K á r o l y L a j o s az orsz. tan-
szer kiállítás előkészítő bizottság intéző osz-
tályának főnöke. Vantsa György int oszt.
titkár.

*** Felolvasás a függetlenségi kör-
ben.** Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész ur
f. hó 26-án, azaz jövő vasárnap d. u. 4 óra-
kor, a függetlenségi kör helyiségében felolva-
sást tart Jókairól, mely érdekes felolvasásra a
kör tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az
elnökség.

*** Színház.** Tegnap a »Lengyel zsidó«
került színe 2-szor. Sándor Emil kitudó
alakításával mind végig lebilincselte a köze-
pes számú közönség figyelmét. B o g y ó l l o n k a
nagyon kedvesen játszotta meg szerepét. Sze-
rep-változás is történt, a mennyeiben Christán
csendőrőrmestert Péchy játszotta oly jól, mint
s milyen jök voltak Páspóki és Lubrincz. —
Ma darab változás történt, a mennyeiben a
hirdetett »Bubos paszirta« helyett a »Mon-
godim ur felesége«, holnap pedig »Fernande-
adatik. (Sz. Z.)

*** A függetlenségi-kör bálja jan.**
hó 20-án tartatik meg, de nem a Margit-für-
dőben, mint tegnap tollhírből irtuk, hanem
a Korona-vendéglő tánctermében.

*** A színes frakk.** Minden jel arra mutat, hogy
a színes frak csakugyan divathá jő. A bécsi divat-
klub és a brüsszeli szabók divatlapjaiban már ott
ékeskedik az új divat furcsaság és szakértők vélemlé-
nye szerint nagyon jól fest.

*** Egyház.** A debreczeni ev. ref. egy-
ház tanácstermében 1893-ik évi nov. hó 22-ik
napján d. u. 3 órakor iskolaszéki ülés tartat-
tik. Tárgy: folyó ügyek.

*** A Csokónai arczképe** ki van köz-
szemlere téve Z á d o r főtéri üzletében. A si-
került arczképnek — mely méltán válik di-
cséretére a festőnek — sok nézője van.

*** Elgázolás.** Ma d. e. a csapó-utczán
egy tejes asszonyt a 2-ik sz. fiakeres elgázolt.
A tejárus asszony köcsögéből a tej kiömölt,
az asszonynak semmi baja.

*** Koszoru-estély.** Schaf János, elő-
nyösen ismert tánczenetű f. hó 26-án, azaz
vasárnap, a »Korona«-vendéglő tánctermében
zártkörű koszoru-estélyt rendez. Belépői díj
50 kr. Kezdeté 8 órakor. A zenét Kiss Gábor
és zenekara szolgáltatja.

*** Egy új korszak kezdetén.** Bécsből
egy szenzációs találmányról adnak hírt, mel-
lyet szombath este mutattak be az alsó-ausz-
triai mérnök és építész-egyesület gyűlésén s
mely a bécsi szakköröket valóságos extázisba
hozta.

A repülőgépproblémáját o-
dotta meg az egyesület egy ki-
váló tagja, Wellner György, és hallgatói,
az osztrák mérnöki kar kitűnő-égei úgy nyi-
latkoznak az új találmányról, hogy sehog-
sem tartozik a repülőgépproblémájának ama
megoldásai közé, amelyekkel a feltalálók évek
óta boldogítják a világot és teszik boldogta-
lanná magukat.

Mikor Wellner a felolvasó asztalhoz lé-
pett, a hallgatók szinte sajnálták, hogy jeles
társuk is annak a problémának szánta erejét,
amelyet a világ már-már a megoldhatatlan fel-
adatok közé sorolt, s amely annyit okos főt
megzavart már.

Wellner talán maga is átérezte azokat
az érzéseket, amelyek hallgatóit eltöltötték s
ezért elfoglaltan, szinte reszkette szolt, mikor
fölolvasását megkezdte.

De minden mondatnál bátrabb lett, — s
mikor a bevezetés általánosságain túl volt és
az adatok, a pozitív számítások terére lépett,
már magával ragadta a hallgatóságot.

A komoly szakemberek lelkesedve hall-
gatták azokat a szavakat, amelyek a podium-
ról feljök hangzottak s amelyek az emberi ész
egy új nagy diadalát hirdették. Wellner az
új gépet egy levegőpropellernek kon-
templálja.

A hajót egy nagy vitorla-kerék hajtja,
amelyet egy nyolcvan lóerjű motor mozgat.
A kerék küllőinek ki- és beiktatása a ha-
jónak oldalmozgását és irányítását teszi le-
hetővé.

A hajó percenként 24 kilométert halad-
hat, tehát a sebessége kétszer akkora, mint a
legsebbebb gyorsvonat.

Az előadás végén felkésült Hoch kiál-
tások hangzottak, Hauffe kormánytanácsos pe-
dig meghatva így szólalt meg:

Uram egy új korszak kezdé-
tén állunk, és e korszakot Wellner elő-
adása nyitotta meg. — A fölolvasás hatása
alatt az egyesület elhatározta, hogy pénztárát
Wellaernek kísérletezésre rendelkezésre bo-
csátja.

Szerelmi bosszu.

Egy szerelmi történet ért tegnap tragi-
kus véget. Egy leány szeretete egy ifjút az
ifju szíve azonban hűtlen lett, mit megtudott
a leány s nyílt utcán meg lötte az ifjút, ki
hogy még nem halt ez ideig, csak a vé-
letlennek köszönhető.

K a b a i S a r a h. nánási születésű 25
éves, ev. ref. vallású cseledeleának szeretője
volt Sz ö k e István ezred kurtós már közel négy
év óta. Az ifju a leánynyal a legbensőbb vi-
szonyban állott s nem egyszer házasságot
ígert neki.

Fogadta a szegény szerelmes leánynak,
hogy ha kikerül a katonaságtól, elveszi fele-
ségül. A leány hitt neki, szentírásnak vette
minden szavát, mignem rá jött arra, hogy a
leány hűtlen lett hozzá s másnak esküszik
örök hűséget, megtudta alig pár nap előtt, —
hogy özvegy Molnárnénát, mint kéjné alkal-
mazott F a r k a s Zsuzsánnával kötött nem
régén ösmeretséget s hogy azt szereti s azzal
folytat belső szerelmi viszonyt. — Egész szív
volt a leány s nagyon szerette a férfit.

Mikor ezt megtudta, szívért, mely tele
volt a kedves iránt hü, igaz szerelemmel, el-
fogta a bosszu érzete s elhatározta, hogy vé-
res elégtételt vesz rajta.

Ki íthetné el a nagyon szegény leányt
ki elvakultságában ilyen tette határozta el
magát?

Hiszen a vizsgálat alkalmából kitűnt, —
hogy nagyon, de nagyon szerette azt a férfit
s talán ha az övé lesz, nem lesz nála szere-
tő felelőse. Mert úgy mondja a nóta is:
»Jaj! a anak jaj! aki szívből
szeret.«

Már megérlelődött benne a ho-szu ter-
ve, mikor elment özv. Molnárnénához
tegnap s biztos adatokat szerzett arról, hogy
a kedves, ki hü szerelméről beszélt neki, más
ajkáról szedi az édes csókokat. Itt aztán a
többi leányok felvilágosították, hogy nem esa-
lódott, mert Sz ö k e István csakugyan Farkas
Zsuzsit szereti. A leány szívében csordulig
keserűséggel ment haza s Varga Bálint tanár
1571 számú házatól, annak szekrénye tetejé-
jéről, mikor magába maradt, annak tudta nél-
kül egy 7 m. m. töltésű revolvért vett ma-
gához.

Tegnap estefele azután értesült arról,
hogy Sz ö k e ismét Molnárnéknál mulatott.
Egészen elhatározta a terv kivétel s a
hatvan utcán sokáig várt a hűtlen kedvesre.
Hat óra után végre találkozott vele a real ta-
noda előtt, hol hozzá szegődött. Már az uton
is szemrehányásokkal illette Sz ö k e t, ki azon-
ban tiltakozott a leány azon vádja ellen, minha
6 mást szeretne s azt állította, hogy most is
csak időtöltésül, beszélgetni volt Farkas Zsu-
zsánnával.

Azután haza mentek a leány gazdájának
lakására, hol azonban annyira elmérgesedett
a vitakozás, hogy a leány gazdája a nagy
zajra ki is szolt hozzájuk s távozásra intette
mind kettőjüket.

A leány s leány ezután el is távoztak
és sétálni mentek. Bejártak együtt a serház
utczát, innen végig mentek a libakert soron,
a Garay utcán. — Mikor a Csök utcára
értek, a leány megállott egy kis időre, úgy
hogy a leányt hátra megett hagyta.

A leány felhasználva a kedvező alkalmat
bosszu tervére, kebleből elővette az eldugott
revolvért s mielőtt a leány szándékát
észre vette volna, hátulról fejébe lött. A lövés
után, mely Sz ö k e t jobb füle alatt találta,
az ifju rögtön összerogyott.

A lövés zajára megjelent a színhelyen az
épen hazafele tartó V é g h András közrendőr,
kinek kürtölésére csakhamar megérkezett
S z ö k e l y András közrendőr is, kik azonban
csak Sz ö k e t találták már ott, mert a leány
elfutott, mire oda érkeztek. Az eszméletlenül
fekvő embert beszállították azután a pesterfai
laktanyára. — A leány nem sokára E n d r e
lván ezred-orvos orvoslására eszméletere tért.
A rendőrség Szemetkay biztos élen ezután fel-
kereste a gyilkos leányt, ki először mindent
tagadott, de később töredelmes vallomást te-
vén, átadta a forgópisztolyt is, melyből csak
egy lövés hiányzik.

Igen lényeges a leány vallomásának azon
pontja, melyet a 2. ker. kapitányság előtt tett,
ugyanis hogy mikor a leány nyílt séltát, azt
kérdte tőle:

— Mi lesz most már én belőlem?
— A leány azt felelte:
— Most már semmi, a miért csúfá
tettél.

Ezzel a gazda rendre igazgatásra czélzott.
Kabai Sára különben, mint vallomásá-
ból kitűnik, özv. Molnárnénát volt alkalmaz-
va ezéltt két évvel mint kéjné s csupán
Sz ö k e kívánságára állott szolgálatba.

Irodalom és művészet.

A párviadal kérdéséhez. Egy igen
időszerű munka jelent meg e czim alatt Hor-
váth Ödön dr., eperjesi jogakadémiai igaz-
gatótól.

Szerző, ki az igaz emberbaráti eszmék-
nek mindenkor buzgó előharczósa, e munká-
jában kiváló sulyt fektet a párviadalról elha-
rapódzott téves és indokolatlan társadalmi fel-
fogás nemesítésére, megváltoztatására

Szerinte a fővárosban megindult párbaj-
ellenes mozgalomnak biztos sikere leand, már
csak azért is, mivel az legelőször is e hamis
felfogás e téves magyarázatok megdőntésé-
tűzte ki feladatául.

Megbotránkozva ír szerző ama bírói ha-
tározatokról, melyek a párbajvétségében elítelt-
tek büntetésük kiszabásánál a társadalom e
jelzett felfogását, mint társadalmi kényszert,
enyhítő körülményül veszik.

A büntető-törvénykönyvnek a párviadal-
ra irányuló szakaszait okvetlenül ki kell kü-
szöbölti a kodexből, mivel e paragrafusok
módot és alkalmat nyújtanak az önbíráskodás-
ra, a mi pedig egy rendezett társadalomban
sem engedhető meg. A becületbíróóságok a
párviadalk elnyomói, mert ezek közbelépése
által a párviadalk száma jóval csökkent;
csak hogy szerző e bíróságoknak egész más az
eddigieknél sokkal még-zségebb alapszabá-
lyokat állapít meg művében. Igen érdekesek a
munkának azon pontjai, melyekben szerző Maria
Terézia királyunk 1752. jul 14-én kiadott s a
párviadal ellen irányult patensét és XIII. Leo-
pápnak ugyancsak a párbaj ellen intézett s
1891. évi szeptember hó 12-én kelt brevétét
ismerteti.

A párens kiváló, de kissé szigorú elvei
méltán megérdemelhetnek figyelmünket, kivált
pedig e divatos párbajkorszakban. E társadal-
mi járványbetegség gyökeres kigyógyítására
legjobb volna, — mint az annak idején Ang-
liában is történt — hogy az akező felülről
induljon meg; s ha e gyógyítási mód sikerül,
ugy szerző, e terep tanusított kiváló munkás-
ságáért, joggal fogja magának mondhatni az
elért eredménynek orszlánszert.

A »Vasárnapi ujság.« november 19-iki
száma tizenegy képpel, s a következő tartal-
ommal jelent meg: »Benzur Gyula műtermé-
ben. Kacziány Ödöntől. (Benzur arcz- és
két képpel: 1. A király arczképe Benzur mű-
termében. 2. Benzur műtermé.) — »Kisgáthi
Gaty Barnabás. Koltmenny Újváry Belától.
— »Bajor királyi családokkal való házassa-
gok uralkodó-házunkban. — »Ferenz Fer-
dinand főherczeg földkörüli utja. Irta a »Va-
sárnapi Ujság« számára egy tengerész-tiszt az
»Erzsébet« hajó fedelzetén. — »Matejko két
műve. Dr. Nyáry Sandortól. Matejko »Várnai
csata« és »A lengyel alkotmány kihirdetése
1791. május 3-án« című festményeivel)

»Bombarnac Klaudius. Egy hirlaptudósi-
tó jegyzőkönyve. Verne Gyula legújabb regé-
nye. Ford. Huszár Imre. (Eredeti párisi il-
lusztrációkkal). — »Milyanov Márk monte-
negrói vajda és neje. (Arczkekkel.) (Kép-
pel). — »Bárod Bach Sándor halála. (Arcz-
képpel). — »Színház: Duse bucsuja. »Sán-
dor szerb király és atyja: Mitán volt király.«
(Képpel). — »Jókat jubileuma.«

Irodalom és művészet: Közintézetek és
egyletek; Sakkjáték; Képtalány; Egyveleg;
stb. rendes rovatok.

A »Vasárnapi Ujság« megszerezte Verne
Gyula, az annyira kedvelt francia író »Bom-
barnac Klaudius, egy francia hirlaptudósító
napló jegyzetese című legújabb regényének ki-
adási jogát s ez érdekes új regényt a folyó
október — decemberi évnegyedben egészen
közli, az eredeti francia kiadás művészi ki-
viteli ötven rajzával.

(Magának e regénynek bolti ára több
mint a »Vasárnapi Ujság« ez évnegyedi folya-
mának előfizetési ára.) A »Vasárnapi Ujság«
előfizetési ára negyedévre 2 frt. A »Politikai
Ujdonságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a
Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest,
egyetem-utca 4. sz.)

Pályázatok egészségügyi munkára.

Az orsz. közegészségügyi egyesület a kö-
vetkező pályá kérdést tűzte ki: Irja le a pá-
lyázó a gyermekégségügyi viszonyokat va-
lamilyen törvényhatóság (város, vagy megye) te-
rületén. Vázolja statisztikai adatokkal a gyer-
meghalandóságot, közölje a törvényhatóság
intézkedé-eit és intézményeit a gyermekhalan-
dóság csökkentésére, valamint ugyanez irány-
ban netán működő társadalmi intézkedéseket.
Vegre fejtsé ki a szükséges állami és társa-
dalmi intézkedéseket a gyermekégségügyi jav-
ítására. A pályamunka 1893. évi decz. 21-ig
küldendő az egyesületnek Eszterházi utca 5
sz. a. levő titkári hivatalába.

A pályadíj ezer frt. Ugyancsak az egye-
sület Luczenbacher Pál adományából 10 ezer
példányban hajlandó oly művet kinyomatni, a
mely Franklin Benjámin Arany mondatai mintá-
jára van szerkesztve: ennélfogva pályázatot hir-
det az egyesület az »Egészségi tanácsadó az
élet különféle körülményei és viszonya között«
cz. munkára a mely népies alakban irandó.
A szabályokat szabatos mondatokban,
vagy rövid tanuságos s az életből merített
példákban kell előadni. A munka három nyom-
tatott ivnél nagyobb nem lehet A jutalom
ivenként száz korona.

A pályamunka 1893. november 30 ig a
közegészség-egyeület titkári hivatalába (Esz-
terházi-utca 5.) küldendő.

Közgazdaság.

Dalmácia dohánytermelése. Az
osztrák pénzügyminiszterium Dalmácia részé-
re 31,600,000 dohány-tő ültetését engedélyez-
te a jövő évre. Az ideig engedély csak huszon-
három millióra szolt. A dohánytermelés kü-

lönösen a spalatói kerület Kestella városának
környékén fejlődött nagyobb mértékben.

A magyar ezüst sorsa. Megirtuk
hogy a kormány a jövő év elejétől fogva 57 ftra
szállította le az ezüst kilogrammjának beváltási
árát. A nemzetközi ezüstpiacz teljesen indo-
kolja ezt az intézkedést, de azért sulyosan
érinti az a magyar bányászatot. Selmezbá-
nyán az ezüst árának csökkenéséből támad-
ható bajok elhárítása érdekében több értekez-
letet tartottak s a megállapodásokat Szinyay
Jozsef fője gyzőemlékiratban foglalta össze. Ezt e
emlékiratot a törvényhatóság közgyűlése egész
terjedelmében elfogadta és egyúttal elhatároz-
ta, hogy küldöttséget válassz, mely a
memorandumot a pénzügyminiszternek ányújt-
sa. A küldöttség már a legközelebbi napokban
megfog jelenni a pénzügyminiszter előtt.

Budapesti gabonatózsde. Hivatalos
jegyzések november 10. — Buza öszre 7.62
péncz, 7.63 aru, tavaszra 7.43 péncz, 7.44 aru
Tengeri 1894. máj.—jun.—ra 5.03 péncz, 5.05 aru.
Zab öszre 6.88 péncz, 6.90 aru. — Káposzta-
repece aug.—sept. — — péncz. — — aru.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Szerdán, november 22-én, itt másodsor:

FERNANDE.

Csütörtökön nov. 23-án:

Váljunk el.

— Sardon vigjátéka. —

Főszekész: Szinay Gyula.

Feljelő szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna.

Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu.

(Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

KARDOS LÁSZLÓNÁL

KOSSUTH-UTCZA.

Ágy és asztal terítők

Ajándék disztárgyak.

POMPÁS

KÁVÉS TERITÉKEK.

(444)

III.

JUTÁNYOS

szabott árakon

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

CZEGNÉL:

divatos női ruhaszövetek

Francia flanelok, Kasán, Moldon

legújabb flanel

selyem és bársony

BLUZOK

színes és fekete selymek

MOSÓ VELEZEK

TÉLIHIMALAY KENDŐK

selyem- és harasztkendők

Gyermek-ruhácskák, felöltők

normal-gyapju-és pamut

ALSÓ INGEK

UJJASOK és NADRÁGOK

Téli harisnyák, keztük

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI és GÁCSI

posztokban

Tricot, peruvien és Doskinokban.

A Richter-féle Tinct. Capsici comp. Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi közhíj, osz és tagzsárgában szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólóg emlékeztető hozza. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszor általában kedvelt és ennélfogva már több ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 ft. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő háziszornek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony” védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonnyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerüzéhez: Richter gyógyszerüzére „az arany oroszlanhoz” Prágában vagy Török József gyógyszerüzéhez Budapesten.

SZÖNYEGEK

függönyök, ágy- és asztal-terítők

bútorszövetek és viaszkos-vásznak

takarók és lópokrócok

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL.

Központi szálloda

BUDAPESTEN, kerépesi-ut és Rottenhiller-utca sarkán, a keleti (központi) pályaudvar átellenében.

Ezen legnagyobb kényelemmel berendezett szálloda villamosvilágítással, személyfelhívóval (Lift) van ellátva és a legmiserétebb szobák leggyakrabban minden szobában ki van függesztve. A

KÖZPONTI SZÁLLODA

a központi pályaudvartól 2 perc alatt érhető el, mivel fogva kocsit használata nem szükséges vagy elhagyásakor, ezen kívül a hozzájáruló vendégeknek legcélravezetőbb és legkényelmesebb, ha börtönökkel és egyéb podgyászatokkal a városban hagyják, honnét szolgáim által azonnal berendeztem. Minden még a szállodában berendezett **kávéházat és vendéglőt** az utazó közönség figyelmébe ajánlom, manulam számos átalogatást mely tisztelettel

Höllrigli György

szálloda tulajdonos.

(491.) 1-4.

Új üzlet megnyitás.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek, a **Debreczenben Piacz-utca 2083. szám alatt** újonnan épült saját házamban berendezett fiók

BUTOR GYÁRI RAKTÁRAMAT

becses figyelmébe ajánlani.

Mármáros-szigeti bútorgyáram még az 1855-ik évben alapított, ez idő óta a legjobb sikerrel működő, jó ízlés, szép és szolid munkáért 1882. évben I. osztályú díszoklevelet nyert, az 1885. évi országos általános kiállításon nagy bronz éremmel, az 1888. évben Pécsen, nagy arany éremmel s 1891. évben Temesvárott szintén nagy éremmel lett kitüntetve.

Gyáram minden tekintetben a legcélravezetőbb újításokkal lévén berendezve, az épület Portal és bútorgyár terén a legmesszebb menő útnak is könnyűszerrel megközelíthető, már annál inkább is, mert tudvalevőleg Mármáros-megyében, ahol gyáram fennáll, található a legjobb fa az országban, ami szintén jelentékenyen hozzájárul, hogy jó és olcsó munkát készíthessenek.

Gyári raktáramban nagyválasztékban van készletben mindennemű lakberendezés, magánházak, szállodák és egyéb intézetek számára, a legcélravezetőbb bútordaraboktól kezdve a legfinomabb művészi kivitelű asztalok, kárpitos, esztétikus és fadaragó iparcikig a legkülönbözőbb stílusban.

Ugyazint dúsvala-zékban találhatók nálam bútorszövetek, tükrök, va-butorok, továbbá bel- és külföldi bútórészletek tárgyak.

Üzletemben szakavatott, sok éven át kipróbált munkaerők állván rendelkezésemre, mindenkor oly helyzetben vagyok, hogy a rém ruházandó megbízásokat olcsón, pontosan, szolid kivitelben és jótállás mellett eszközölhetem. Esetleg csomagolásokat olcsó árért pontosan teljesítek.

Vállalkozom üzletkörömbe vágó javítások eszközésére olcsó árszámítás mellett, ugyazint mindennemű épület asztalosmunkákra is.

Midőn díszesen berendezett bútóraktáram szives megtekintésére a n. é. közönséget kérem, maradok szives jóindulatu támogatását kérve

kiváló tisztelettel

SCHWARCZ VILMOS.

(519) 1-10.

HOTOP ERNŐ

agyagipar mérnök

Budapest, V., Váci-ut 70. sz.

Guthjahr és Müller gépgyára, és Berlin, W., Kurfürstenstrasse 122. szám alatt.

a legelőnyösebb

szárító-berendezés

Német birodalmi szabadalom 67329 70555 osztrák magyar szabadalom.

téglák, cserépek, vakolatteglák, mindennemű agyagárak és cementkövek részére stb. igen előnyös a mi szállító készülékünket egybekötve, a téglának a prés alól közvetlen a szárítóba szállítására

Új telep részére tervek.

GÉPBERENDEZÉSEK kiválókép saját legújabb szerkezetű téglagépekhez, a legnagyobb munkaképességgel és legszilárdabb szerkezetben. **HENGERTÁPOLÓ KÉSZÜLÉK** a zsiros és frissen asott anyag részére, melyet a henger befogadni nem akar.

505. a) **ISZAPOLÓ TELEPEK.**

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(FÓTÉR 1828. SZ. A. CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)

teljesen újonnan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:

takarékpénztári, kereskedelmi

ügyvédi és községi nyomtatványokat.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KÉSZIT:

Gyászjelentéseket, bál- és lakodalmi meghívókat.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT,

TÁNCZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések **ERDÉLYI ISTVÁN** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „**DEBRECZENI HIRADÓ**” is nyomtatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Hirdetések a „**DEBRECZEN**” czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek.

SZÁMLÁKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET,

bor- és rum-vignetteket, falragaszokat,

MINDENEMŰ KÖRLEVELEKET és ÁRJEGYZÉKEKET.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FOLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással

jutányos árakon.

Bírósági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

XV.

Először helyben, vagy Egész évre Félévre Negyedévre Egy óra

Egyes lap szellemi részemény a szerkesztésben résztvevők

Előszövegek Tölgyi K. Lajos és a kiadóhatóság

A polgár

(Ol.) Kömánya a véleményét jától: Vasza primás és püspöktől.

Az előszolgáltatás siké előttün harmónikus de oly tá egyéni néze kifejezést.

Azt m ményfelteje jog még ne damentum építeni. — mert azt es okadatoja, legben nyo kezőjét áll tékka tud dunk távol

Isméte nemzetünk zék önmag püspök urtus születés nem akkor alakkövét is az embe pítsanak, de méltóságok, mal örködt presbyterek szolgálakén században presbyterek járó felvilá tek a népe vallásba vá tézethetnek kik a köz állást kell Mi ne

A „DE

Levelek

— A

Nagysó

A szilv unalmas az sutt. — En dom, hogy de egy kupé a feleségevel néznek ki m a házassélet. gyötörjék ma asszonyka el mert azt is meg hogy va snassz özveg csak kiindók nyom, hogy ahhoz az egy

Már én vának magan azért mégsen ban, a hová szellemzárú Nem vi látért sem. mem, a feles vagyont. No, mondom, de szehuzók m lehetne.

Reggel czusom mal